

структурна обґрунтованість, пояснюваність та відтворюваність розглядаються як базові вимоги до результатів вимірювання критичності кіберінцидентів.

1. DeCastro-Garcia N., Munoz Castaneda A.L., Fernandez-Rodriguez M. Machine learning for automatic assignment of the severity of cybersecurity events. Computational and Mathematical Methods. 2020. Vol. 2, № 1. URL: <https://doi.org/10.1002/cmm4.1072> (дата звернення: 02.05.2026)
2. Pan B., Stakhanova N., Ray S. Data provenance in security and privacy. ACM Computing Surveys. 2023. Vol. 55, Issue 14s. URL: <https://doi.org/10.1145/3593294> (дата звернення: 03.05.2026).
3. A survey on explainable artificial intelligence for cybersecurity / G. Rjoub et al. IEEE transactions on network and service management. 2023. Vol. 20, № 4. P.5115-5140.

Відповідальність під час використання штучного інтелекту в судочинстві: теоретичні засади, правові виклики

УДК 347.9:004.8

Віталій Вітів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

У сучасному світі стрімке впровадження штучного інтелекту в усі сфери суспільного життя створює значні виклики для судової системи та юриспруденції, зокрема щодо розподілу відповідальності [1, 2].

Алгоритми, що використовуються для аналізу даних, підготовки процесуальних документів, прогнозування судових рішень та автоматизації адміністративних процедур, здатні суттєво підвищити ефективність правосуддя, зменшити навантаження на суддів і сприяти більшій доступності справедливості. Водночас постає фундаментальне питання: хто повинен нести юридичну та моральну відповідальність за помилки, алгоритмічну упередженість, «галюцинації» чи порушення прав учасників процесу, спричинені діями штучного інтелекту. Додатковим ризиком є розголошення конфіденційної інформації та професійної таємниці через завантаження матеріалів до систем штучного інтелекту.

Українська правова система активно розвивається в напрямку цифровізації, однак комплексне регулювання використання штучного інтелекту в судочинстві ще не сформоване. Правові позиції в Україні щодо цієї технології є обережними. Зокрема, стаття 16 Кодексу суддівської етики передбачає, що використання суддею технологій штучного інтелекту є допустимим лише за умови, якщо воно не впливає на незалежність та неупередженість судді, не стосується оцінки доказів, процесу ухвалення рішень і не порушує вимог законодавства [5]. Аналогічний підхід закріплено в Законі України «Про адміністративну процедуру»: адміністративний орган несе відповідальність за акти, прийняті в автоматичному режимі (статті 62–69) [4].

В Україні наразі відсутнє офіційне законодавче визначення штучного інтелекту, хоча стратегічні засади його розвитку визначено в Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 року № 1556-р.

У Європейському Союзі чітке визначення міститься в Регламенті (ЄС) 2024/1689 (Artificial Intelligence Act). Згідно зі статтею 3(1), система штучного інтелекту — це машинно-базована система, яка працює з певним рівнем автономності, може адаптуватися після розгортання та генерує виходи, що впливають на фізичне чи віртуальне середовище [3].

Використання штучного інтелекту в судочинстві актуалізує питання співвідношення позитивного і природного права. Згідно з доктриною Томи Аквінського («Сума теології»), відповідальність випливає з раціональної природи людини, її свободи волі та моральної автономії [6, 7]. Штучний інтелект, як продукт людського розуму, не володіє совістю та здатністю до справжньої розсудливості, тому делегування йому остаточної відповідальності суперечить принципам природного права.

На практиці Верховного Суду України матеріали, згенеровані штучним інтелектом, не визнаються повноцінними доказами через відсутність автора, непрозорість алгоритмів («чорна скринька») та ризик недостовірної інформації. Белов Д.М. та Белова М.В. підкреслюють потенціал штучного інтелекту в обробці даних, але акцентують увагу на ризиках алгоритмічної несправедливості, порушення конфіденційності та проблемах відповідальності [2]. Подібні висновки містяться в дослідженнях Деркача В.Г., Прокопович-Ткаченко Є.Д. та Руденка Є.Г. [9]. Відповідальність у таких випадках розподіляється між користувачем, розробником системи та державою.

Важливий внесок у розуміння еволюції правових позицій зробив Берназюк Я., який наголошує на необхідності розвитку штучного інтелекту в межах «м'якого» права — рекомендацій Ради Європи, ЮНЕСКО та національних етичних кодексів [1]. Міжнародні стандарти, зокрема Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект та права людини (2024) та EU AI Act, класифікують застосування штучного інтелекту в правосудді як високоризикове, вимагаючи прозорості, людського нагляду та механізмів оскарження [3].

Суддя Крат В. у своїх роботах справедливо акцентує увагу на необхідності професійних стандартів, подібних до тих, що застосовуються в Австралії та США, де юристи зобов'язані розкривати використання штучного інтелекту та перевіряти достовірність згенерованого контенту [8].

Таким чином, для ефективного регулювання необхідно внести зміни до процесуальних кодексів, розробити спеціальний закон про використання штучного інтелекту в юстиції, запровадити сертифікацію систем, обов'язковий аудит та посилити етичну підготовку суддів і юристів. Відповідальність за використання штучного інтелекту в судочинстві ніколи не може бути повністю передана технології. Вона завжди залишається за людиною як моральним агентом, носієм розуму та совісті. Майбутнє правосуддя полягає в гармонійному поєднанні технологічних інновацій та вічних принципів природного права, де відповідальність є невід'ємною частиною людської гідності.

1. Берназюк Я. III в національному судочинстві: еволюція правових позицій : презентація. Національна школа суддів України, 5 березня 2026.
2. Белов Д. М. Штучний інтелект в судочинстві та судових рішеннях, потенціал та ризики / Д. М. Белов, М. В. Белова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2023. Вип. 78. Ч. 2. С. 315–319.
3. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng> (дата звернення: 16.05.2026).
4. Закон України «Про адміністративну процедуру» від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (дата звернення: 16.05.2026).
5. Кодекс суддівської етики : затверджений XX черговим з'їздом суддів України 18 вересня 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-24#Text> (дата звернення: 16.05.2026).
6. Aquinas T. Summa Theologica / T. Aquinas. URL: <https://www.newadvent.org/summa/> (дата звернення: 16.06.2026).
7. Попов Д. І. Філософсько-правові засади застосування природного права при здійсненні судового угляду : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.12 – філософія права / Д. І. Попов ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів : ЛьвДУВС, 2014. – 22 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/150/1/popov.pdf> (дата звернення: 16.05.2026).
8. Крат В. Штучний інтелект і судочинство : презентація. Верховний Суд, 6 грудня 2024.
9. Деркач В. Г. Використання штучного інтелекту в судовому процесі України: правові, етичні та процесуальні аспекти / В. Г. Деркач, Є. Д. Прокопович-Ткаченко, Є. Г. Руденко // Юридичний науковий електронний журнал. 2025. № 3. С. 460–463.

Розробка безпечного клієнтського інтерфейсу веб-платформи для ігрової спільноти з використанням React.js та TailwindCSS

УДК 004.056

Артем Теклюк

*Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій
st7890208@stud.duikt.edu.ua*

Сучасні веб-платформи для ігрових спільнот повинні забезпечувати не лише зручність використання та швидку взаємодію користувачів із контентом, а й належний рівень інформаційної безпеки. Зростання кількості онлайн-сервісів та інтеграції веб-платформ із зовнішніми ресурсами підвищує ризики